

E. Мерц.

ФАБРИЧНІ РОЗГОВОРИ ПРО ЕКОНОМІЮ.

Лекція IX.

КОРОТШІ ГОДИНИ ПРАЦІ.

В лекції VIII ми говорили про загальну підвишку платні за про те, як і чому принесла вона користь для робітничої класи. Ми бачили, що загальне підвищення платні спричинило об'єктивне пересічення проценту зиску, однак загальною, се не було мати впливу на ціни.

Бачимо користь з підвищення платні, але як нам це досягти?

Робітники, як класа, не були до сфери так зорганізовані, щоб бути в спроможності домогтися загальної підвишки ціни на свою робочу силу — більшої частини вартості продукту, котрий забирає для себе капіталіст.

Якщо робітники зорганізують ся, стануть свідомішими, будуть в спроможності здобути загальну підвишку платні, тоді вони не сплять ся на тім, але усувають цілу нинішню систему, котра є оперта на платні для робітників.

Але капітал веде беззастановну боротьбу проти робітників. Він обнижує платню до тієї ступені, що вона (платня) дає лише вистачає на життя. Продавже години праці і хоче надобути з робітника як найбільше робочої сили. І робітники мусять беззастановно боротися, щоб вдержати бодрі те, що мають вже нині. Бачимо всюди малі групи робітників, котрі борються з капіталістами за те, щоб вдержати давні словини праці, або поліпшити їх, якщо вони стануть невинними.

Кожний розуміє, що робітники, які працюють від 10 до 16 годин денно мають дуже мало часу на науку або на те, щоб брати участь в соціалістичній русі. Робітник, що працює тільки 8 годин заробляє пропорційно більше, чим той, що працює 16 годин. Робітник заробляє пересічно, таку суму, якої потрібно йому на поживу, мешкання, одяг і виховання дітей, без огляду на те, як довгі години приходиться ся йому працювати. Там, де давно працював лише один робітник, тепер його змінив капіталіст мусить поставити двох робітників, щоб денна праця вносила 8 годин.

Есе не лише потрібно, але і кінцевою річчю для нас ставити опір і атакувати капіталістів в шоденній боротьбі, помагаючи шоденній побіді і поразки учать нас про нашу силу і слабкість. Беручи участь в боротьбі, учимо ся як нам треба боротися. Учимо ся нових тактик в боротьбах, які програємо. Класова солідарність виробляє ся тоді, коли виступаємо і робимо як клас.

Навіть боря ся вони ведуть юні проти працеводів учать робітників солідарності, що таку боротьбу звичайно програє і практичний досвід учить робітника про потребу масової організації.

Е такі випадки, що заводські юні злучають разом працюючих робітників в певний фах, т. е. створюють монополію або робітничий "трест" і при помочи юнінних постанов обмежують скільки робітників, що учать ся одного фаху. Маючи за собою економічну силу, такі юні можуть здобути для своїх членів підвишку платні і коротші години праці.

В нинішніх часах по цілм світі, де лише основою вартості є золото, робітники домогаються ся і загальною здобуваю підвишку платні. Се діє ся так даятого, що вартість золота зменшує ся і воно є вимірюване за менше число золотарів як давніше, а через те й зростає дорожнеча життєвих потреб.

А що удержане робітника коштує більше, то він дістає від капіталіста підвишку платні. Так само властивість коня мусить платити більше за його удержане єсти тільки ціна сіна і віса піднесє ся в гору.

Робітники, злучені в заводські юні, здобувають підвишку платні, але не з причини класової свідомості, а тільки з причини послання монополії в певній галузі праці. Треба однак звернути увагу на те, що кожда боря, яку ведуть робітники, починає ся також і до зросту класової свідомості.

Нинішні машини усувають потребу наймання фахових робітників. Робітники, що посідали давніше фах, займають місце нефахових, а нефахові осягають без заняття а часами і навідоворот. Капіталіст бере до праці того, хто за найменшу платню виконає найбільше праці. Постепенно затривають ся всія ріжні мік фаховими і нефаховими робітниками. Місце чоловіка займає машина; вона виконує працю шорше, і ліпше чим давніше виконувало людськими руками. З часом машини рсвободять чоловіка від всякої тяжкої і убої праці для людського ума. Однак що дістане користі з цих винаходів? Між класовою робітників а капіталістів боротьба продовжає ся постійно, однак з кожним роком стає більше зважтото. Тисячі робітників осягають без праці.

Щоб їм сему заробити, мусимо організувати ся на промислових засадах, мусимо скоротити години праці. Коли осяже ся, що робітники працюють вже всюди 8 годин денно і ще є безробітні, то домогаємо ся 6-годинного дня праці. А коли будемо працювати коротші години, то будемо мати більше часу на організоване цілої робітничої класи.

Злучуючи все те разом, бачимо; нинішні машини позбавляють шораз більше число робітників їх праці. Шкороче години праці спричинить те, що кожний буде мати заняття, платня піднесє ся вище, а крім того робітники будуть мати більше часу на класове осявдомлене.

Робітники мусять організуватися промислово, бо робітник веде беззастановну боротьбу з своїм працеводцем, і тільки сильна організація може дати йому побіду в тій боротьбі.

Робітники мусять організуватися також і політично, в цілі здобути правління і ужити війська, поліції, судів, одним словом цілої державної машинерії на знесення промислової неволі.

ПИТАННЯ:

Що є більшою користю для робітника, чи підвишка платні, чи коротші години праці? Що перешкаджає робітникам здобути підвишку платні?

Які були результати скорочення годин праці в однім краю? Чи коротші години праці підносять, чи обнижують платню? Даятого?

Коли би день праці був продовжений нагло о 3 години, то чи се мало би вплив на безробіття? Чи се зменшило би чи збільшило би платню? Посяжте чому коротші години праці збільшують платню?

Коли покуаєш праці, що продаєш товар. Що означає ціну (або платню) яку дістаєш за свою робочу силу? Що означає вартість товару?

Що означає вартість якого будь товару? Чи попит і покла мають вплив на вартість і ціну товару?

Припустім, що в одній фабриці 10 робітників випродують в 20 годинах 100 пар чобіт, а в другій (де є старі машини) 10 робітників потребують на випродування 100 пар чобіт в 50 годин, як отже означити ся вартість пари сєй обуви?

Робітничя класа загальною дістає вартість своєї робочої си-

ли, однак не дістає вартості продукту своєї праці. Поясни звідки походять зиски? Що то є надвартість? Хто бере її, робітник чи капіталіст? Чи працеводець може платити робітникам вартість їх робочої сили і продавати продукт по такій ціні, що він вартий і мати ще зиски? Чи було би можливим для працеводця платити робітникам більше чим вартує його робоча сила і продавати продукт по низшій ціні його вартості і мимо того мати ще зиски? Поясни сьому можливість.

Чи робітникам поводити ся ліпше тоді, коли кошт життя є високим, чи тоді, коли життєві потреби є дуже дешеві? Чи робітники можуть заощадити більше в краях, де ціни на поживу є досить низькі? Чи низькі ціни приносять користь робітничій класі? Як ціни є там, де панує дорожнеча — високі чи низькі? Чи низький кошт удержання збогачує капіталіста? Даятого?

Чи твій ризик, цekar і властитель дому визискують тебе? Припустім, що сі три групи злучили би ся разом і подвоїли би ціну на всі потреби, то хто буде платити сі побільшені видатки — робітник чи капіталіст? Чи платня пішла би в гору? Припустім, що платня не піднесла би ся в гору, то чи ти дістав би тоді вартість своєї робочої сили? А якщо ти не дістав би висшої платні, то чи се буде означати, що цekar, ризик і властитель дому визискують тебе, або чи ти повинен дістати висшу платню, щоб дістати вартість твоєї робочої сили?

Яка є ціль соціалізму?

(Кінець):

"ДЕЛКАТНІ ДІСОНАНСИ".

Орган учителів, бурс, православних (тепер "батьків") Махно даліше бєт ся після впадоу з ним надварті: Міхновський їде на Кубань від "Укр. уряду", а Сергія Ефремова арештують Денікінці після того, як Петлюра промовить йому дорогу до Кіева.

Отже вийшло, що правді донєси "У. Г." неправду і він воював сєю неправдою проти "правдників", а коли побачив блякани, то почав зводити і шити на всіх і вся, а найбільше на большевників за те, що... не забули висіти висісеньки "мизанних діла" і тим пошили в дурні і правдників "У. Г."

В 53 ч. "У. Г." є опис "батька" Махна і його "учительської" армії. Читаємо там: "В армії Махна є великий процент інтелігентів, лікарів, учителів, учителів і письменників... На 5 годин заповнюють (Махнівці) місто Єлсавет, вибивають більшу частину заголів. В селі Голосині убито 500 комуністів... Повстанці (Махнівці) випаляють большевницьких агітаторів і вбивають, або наїраде кидають з височинного мосту на Кічківці в Дніпро".

Се все пише не "ворот" Махнівців, а лише не для того, щоб Махна охерити, але щоб представити його "народним героєм".

Правда, що "наші" "батьки" не допускають ся морду? Не масакрують, не катують... лише вбивають, або вбивають в воду. Та говорити чи писати про се, як про морду — не вміємо, бо будемо очайдуком, зрадником, будемо набіжувати на укр. народ і т. д.

Махнівці також виступили збройно проти військ Директорії, тому, що земельний закон Директорії дозволяв набувати селянам найвище 40 десятин землі за викупом... читаємо в описі Махна в "У. Г."

Як то дїсторія постане, коли дипломати не порозуміють ся з писакми, щоб говорити в одно. Українська "дипломатія" каже: щоб милити очі: "Земля має належати селянам без викупу", а тут який не будь писак візьме та палне: "Землю після закону директорії селяни мають отримувати в гарантованій кількості і за викупом".

Але якщо віражеть, що такої ласки можна було дістати і за царів, (купувати землю через селянський банк без викупу), то вам скажимо, що ви зрадники, очайдуки, набіжувачі на укр. народ.

"Сам Махно говорить слабо по українськи, бо, як сам каже, забув через делять літ, в которі, читаво давніше в описі Махна. Каярєю свою Махно почує на Німця, не стало Німця, воював проти Петлюри і директорії, побив їх в двох битвах і Синельниковим і Катеринославом, відтак подав ся проти большевців, описав переїзд його армії до большевців, відтак до Петлюри, — одним словом, як і пришло "інтелігент", лікарям, учителям, учителям письменникам. А если би поспіли сказати, що се є боротьба навіть за таку Україну, яку хоче "У. Г.", але що се просто розбійницькі банди, які собі "гуляють", то тоді він буде..."

До сего опису є ще додаток, котрий каже: "Махно не їде нікого, бо вона їдять із двохолонних зисках, як за часів старогригорієвської (як фараонів) і аспірійської держави. На кождім візку сидить двоє повстанців і одна, або дві жінки, які в часі наступу счиняють великий крик чим, наводять паніку на ворога".

Старі люди розказують, що за часів Соломона люди не молили чиясь іпани, але "поклали" козуху..."

Во істину "батьки" Махно заклали в собі величє фараонів і мурдистів Соломонових.

Автор опису каже, що Махнівці забили отамана Грігорієва за те, що він хотів злучити ся з Денікіним щоб розбити, значить, "добре", та малоб боляй вигляда, бо забили зрадника. А "У. Г." (45 ч.) за Вєредом каже: "Одиний даялого"

нішє. На жаль — правда, що сєй модерний опришок забив отамана Грігорієва".

От-такі то "делкатні дісонанси" ділає ся під крилами Петлюро-Петрушенчє-Махнівської компанії! Чи могли провідати ріжних сих банд допускати погромів на Україні, гуляти своїм скаженим танцем і рабувати кого поало, се лише до розважаня читачів.

Орган "націонал" "Кан. Укр." "з доброго українського жєрєла" одержує такі відомості: "Українська директорія своїм налі покляла на Румунію та Польщу. Сподівались, що сі дві держави за ті уступки, яких вони хотіли від неї, будуть адвокатами України перед антагоном... Але сі надії гірко завели. Хотів Директорія зробила великі уступки для Румунії в Польщі, згодившись заявити, що Україна не заінтересована в Бєсарабії та Галичині, про те ніякої сушної користі не одержала".

А кілька то було крику і ріжних "доказів", що сі служі розпуску сьотки вороги Петлюри, директорії і "всього" укр. народу! А як то гїває ся "У. Г.", коли "У. Г." писали, що Петлюра зріє ся в Галичині в користь Польщі! Хто писав правду, а хто брєкав і де лав ся?

Волинсьє.

З СОЦІАЛІСТИЧНОГО РУХУ.

Конгрес незалежних соціалістів в Німеччині.

В Лїпсську розпочав наради конгрес незалежних соціалістів Німеччини. Представники Австрії є Фрідріх Адлер. У вітальній промові заявив він, що сучасне положення пролетаріату австрійської рєспубліки просто трагічне. Австрійські соціалісти мали нагоду захопити владу в свої руки, та не вчинили сего, бо знали, що пановає їх не буде довго. На завізанє малярського пролетаріату не могли відкинути ся, бо знали, що жде їх поражєнє. Контрреволюція, що прийшла до влади на Угорщині, починає вже переносити ся на Австрію, тому завданєм пролетаріату австрійської рєспубліки є не допустити до сего.

Конференція незалежних соціалістів.

В Лїпсську розпочала ся дня 29 листопада конференція жінок незалежної соціалістичної партії. В конференції бере участь 200 делегатів. Конференція отворила Люїза Ціц. Вона задала на вступі про покінчення Газого а відтак подала історію та мартірологію партії незалежних соціалістів за цілий час війни. В часі війни партія багато втерпала. Майже 30.000 "мужин і жінок сиділо" по ввизначєх за революційну агітацію. Після неї гоговоріла делегата Крістіяна. Вона звиняє жіноцтво до ревної участі в політичному життє, щоб найбільш-вибори через участь жінок дали побіду соціалістичній партії. Одна з резолюцій конференції містить відзвіду до робітничої Франції в справі її допомоги для звільненя німецьких полонених там же.

Німецькі соціалісти проти реакційних застій.

Голова німецької соціалістичної партії в Берліні видав відзвіду до робітничтва в цілі доброборання реакційних застій. Він звиняє членів партії вступати до горожанської міліції, щоб на кождий случай і хвилину бути готовим до оборони рєспубліканського ладу.

Тов. Княжевич освободжений.

Тов. М. Княжевич, бувший колектор Укр. Рєб. Дому, котрий від осені 1918 р. сидів в кємпі воєнних плітників в Капсєйскім, Онт., зїстав на днях випущений на волю. Освободженого товариша вїтаємо з волею і бажаємо йому кріпкого здоров'я.

ПОДЯКА.

Всім тим, котрі не забували про мене і підтримували мене морально і матеріально підчас мого побуту в кємпі воєноплітників в Капсєйскім, Онт., складаю на отсім місці якнайсердечнійшу подяку. З окрема щиро дякую т.т. І. Загаруков і О. Герілевичови з Солт Сейнт Мері, Онт., котрі перші поробили кроки в справі мого звільненя і котрих праця увінчалась ся успіхом.

Ваш,

М. Княжевич.

401 Selkirk Ave., Phone St. John 1772 Winnipeg, Man.

ОФІС І МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ під управою добре знаного загалоу

Д-РА КАЛІТЧМАНА

котрий доповняє своє знанє в славних клініках в Нью Йорку, спеціально на хороби венеричні, мочово-полові і сїрні, а тепер повернувся назад до Вінніпєгу.

З собою привіз випробовані машини до ліченя сїрних хоріб, прищів і викидів по лиці і тілі, випаданє волоса і т. д.

Ліченє сїфіліса послїдною методою "сальварсєна", котра лічить скоро і успішно. Всїя ліченя відбувають ся головню під його особистим доглядом. Лічить всякого рода застарілі хороби, слабости жіночі і дїточі.

Пишіть по медичній і лікарськєй пораду на нову адресу:

Dr. G. KALICHMAN

401 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.
Тел.: Ст. Джан 1772, Тел. рєз.: Ст. Джан 242
УВАЖАЙТЕ ДОБРЕ НА НОВУ АДРЕСУ!

ФОНД ВИДАВАНЯ "УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ" ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Сей фонд збирає ся в той спосіб, що складаючи певну суму грошей на "Фонд видаваня "Українських Робітничих Вістей" півтижневником" викликає в той самий час своїх товаришів до зложеня такої суми на загальний фонд. Сі викликані згодошуют ся і складаючи свої дати викликають зноу своїх товаришів до зложеня певної суми, і т. д.)	1.00
І. Савка	1.00
Т. Андрусак	1.00
Ст. Бабій	1.00
Т. Недопитальскі	1.00
В. Шлябок	.55
С. Саловський	.50
О. Сиротюк	.50
А. Масин	.50
Ф. Оранєвскі	.50
І. Завьєчє	.25
Д. Завьєчє	.25
Л. Завьєчє	.25
П. Криштал	.25
Ф. Лєска	.25
Н. Н.	.25
Разом	\$18.85
Добровільні дати в Тов.	2.10
Разом	\$20.95

Всім товаришам, що ходили "поглядувати" як і всім жертводам складало сердечну подяку.

Ст. Бабій.

Мідлендс, Альта.

Іван Гладий в Мус Діно, Саск. складає \$10.00 (був покликаний лише на \$5.00) і викликає до зложеня такої суми товаришів: П. Костура, Н. Мирунова, В. Роліка, Д. Салєвич, Ю. Бабича, К. Мотрука, П. Герєлевича і Т. Помаранського, щоб заперемували "Роб. Вістї" в Мус Діно, Саск і Р. Борєйку, М. Корнєва, В. Пастєрнака і П. Пастєрнака з Дєтроїт, Міч. та С. Процьковича в Вінніпєгу.	1.00
Тов. Н. Харик прислав на прєсєний фонд "Укр. Рєб. Вістей" \$23.00. Жертвували сїдуючі товариші:	
Н. Харик	\$10.00
М. Мажар	5.00
П. Іванчук	3.00
В. Семетюк	2.00
М. Беркоша	1.00
І. Юрїчук	1.00
П. Іванчук	1.00
Разом	\$23.00

Всім жертводам редакції "Укр. Рєб. Вістей" складає щирю подяку.

ПОШУКУЮ

своїх братів Івана Дробянка і Василя Дробянка. Хотів би і поділитися з ним вісткою від старенької мами з старого краю. Вони мають перебувати або в Саскєвєні або в Салт Сейнт Мері, Онт. Прошу аглоосити на сїдуючу адресу:

Mike Drobak

Box 250, Fort Colborne, Ont.

ПОШУКУЮ

свого брата Івана Орєшєвського і товаришів Василя і Івана Лубків, з села Лукаш, повіт Кічмін. Через довгий час перебували в Альбєрті. Хотів би про них знав або вони самі, прошу аглоосити на сїдуючу адресу:

Jakiw Orleick

Box 871, River Rouge, Mich.

ПОШУКУЮ

свого первого брата, Стефана Зубєтєв, котрий перебував попередно в Гємільтоні, а тепер правдоподібно перебуває в Оттаві. Хотів би про него знав або він самий, хай аглоосит ся до мене, бо маю для нього цілий вістї з старого краю. Прошу писати на адресу:

Alex Zubatink

Murray Mine, Ont.

(4)

ПОШУКУЮ

своїх товаришів Андрія Проскурніна, Нікозю Проскурніна і Михайла Гринчука. Всі три походять з села Красносєльє, повіт Сєвєрний. Хотів би про них знав, або вони самі, прошу написати на сїдуючу адресу:

Wasyl Muchoruk

797 Magnus Ave., Winnipeg, Man.

(4)

ПОШУКУЮ

Яська Колодїя. Маю для неї го лист з старого краю. Прошу аглоосити на сїдуючу адресу:

W. Sliwka

Hillcrest, Alta.

(4)

ПОШУКУЮ

своїх товаришів Андрія Проскурніна, Нікозю Проскурніна і Михайла Гринчука. Всі три походять з села Красносєльє, повіт Сєвєрний. Хотів би про них знав, або вони самі, прошу написати на сїдуючу адресу:

Wasyl Muchoruk

797 Magnus Ave., Winnipeg, Man.

(4)